

νήσου, είναι δυνατόν να στηριχθούν συμπεράσματα ως προς τον κατά προσέγγιση πληθυσμό των Ατσιγγανών δια την περίοδο της καταλήψεως της Κύπρου υπό των Άγγλων το 1878 εις τον συνολικόν αριθμό των 150 περίπου.

Οι προσοδευτικές κοινωνικές αλλαγές της μεταπολεμικής περιόδου του δευτέρου παγκόσμιου πολέμου, επηρέασαν και την ζωή των Ατσιγγανών. Η αστυνομία οργανωμένη όπως έγινε κατά την περίοδο από το 1930 και εφεξής και ένεκεν μικρών και σοβαρών κλοπών, που καταγγέλλονταν με υποψίες εναντίον των Ατσιγγανών, εδημιούργησε συνθήκες, σύμφωνα με τες οποίες κάθε ομάδα Ατσιγγανών, όταν μετακινείτο από μίαν περιοχή σε άλλη, ο αρχηγός της, ο οποίος εφοδιάζετο από την αστυνομία με βιβλιάριο, έπρεπε να παρουσιασθεί στον πλησιέστερον αστυνομικό σταθμόν, όπου ο υπεύθυνος αστυνομικός εις τον σταθμόν έκαμνε σημείωσιν στο βιβλιάριο, ότι ο αρχηγός παρουσιάσθη εις τον σταθμόν με την ημερομηνία, τον αριθμόν των μελών της ομάδας και την πιθανή περίοδο της παραμονής της ομάδας στην περιοχή.

Με τον θάνατον των παλαιών αρχηγών, εδημιουργήθησαν αντιζηλίες μεταξύ των Ατσιγγανών και οι ομάδες μικράναν και ενεφανίσθησαν πολλοί αρχηγοί με μικρότερες ομάδες. Επειδή δε κατά την ίδιαν αυτήν περίοδο υπήρχε μια σχεδόν συνεχής καταδίωξη της επαιτείας από την αστυνο-

μία, οι Ατσιγγάνοι αναγκάσθησαν να αρχίσουν να εργάζονται προπαντός εις τα λιμάνια της Αμμοχώστου, Λάρνακας και Λεμεσού, όπου η εξεύρεση δουλειάς δεν ήταν προβληματική, για να μπορούν και οι ίδιοι και οι οικογένειες των να συντηρούνται. Στην ίδιαν αυτήν περίοδο ένεκεν της προθυμίας των, τουλάχιστον των νεωτέρων για εργασίαν, υπάρχουν πολύ περιορισμένες περιπτώσεις γάμων, Ατσιγγανών με Τούρκισσες του τοπικού στοιχείου, οπότε ο Ατσιγγανός δημιούργησε την οικογένειαν του, το σπίτι του και εγκατέλειψε το γυρολόϊ. Μια άλλη περίπτωση και αυτή περιορισμένη σε πολύ περιορισμένο αριθμό ήταν η εγκατάσταση νεαρών Ατσιγγανών σε οίκους ανοχής.

Με τη δημιουργίαν συνθηκών αναταραχής το 1963 και τον εγκλωβισμό των Τούρκων εις τους θύλακες των, οι Ατσιγγάνοι παρέμειναν και οι ίδιοι εγκλωβισμένοι εις της Τούρκικες περιοχές και αραιότατα Τσιγγάνες με τα σουβλιά των για πώληση, έκαμναν την εμφάνισήν τους εις τες Έλληνικές περιοχές. Από το 1974 με την Τούρκικη εισβολή οι Ατσιγγάνοι ουδέποτε έκαμαν την εμφάνισή τους εις τες ελεύθερες περιοχές. Φαίνεται πως και αυτοί γεύονται μαζί με τον τοπικόν Τουρκικόν πληθυσμό την ελευθερία που χαρίζει η «ειρηνευτική επιχείρηση» της Τούρκικης εισβολής στην βόρεια Κύπρο.

ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΧΩΠΛΑΡΟΣ

Ω Παναγιά μου Δέσποινα

Ω Παναγιά μου Δέσποινα, ω Παναγιά Του Κύκκου,
προστάτιδα των Χριστιανών, προστάτιδα της Κύπρου,
ρίξε' ναν βλέμμα σπλαχνικό, μεγάλη Σου η χάρη,
ρίξε' ναν βλέμμα συμπονιάς στις Κύπρου τον κοσμάκη.
Βάλε υπό την σκέπη Σου και σώσε αυτόν τον τόπο
απ' τα κακά, τα βάσανα, την λύπη και τον πόνο
και δώσε νάρτη ομόνοια, αγάπη, λευτεριά
και σαν και πριν η Κύπρος μας, όλα της τα παιδιά
να βάλη στην αγκάλη της, όλα σε μια ποδιά.

Ανδρέα Αν Παναγίδη